

(IM)POSSIBILITATEA PRELUNGIRII DREPTULUI DE CIRCULAȚIE ÎN LIPSA DOVEZII ÎNLOCUITOARE CU DREPT DE CIRCULAȚIE – ÎN TEORIE ȘI ÎN PRACTICA JUDICIARĂ



Av. Andrei-Sebastian MURARIU
Baroul București

Abstract

The article purpose is to present the author's opinion related to the right of driving which can be prolonged based on the article 111 paragraph 6 in G.E.O. No. 195/2002 even when the replacement proof of the driving license is without the right of driving. The jurisprudence is not clear in this matter and the judicial bodies deny the request based on the fact that the right of driving cannot be prolonged as long as it was not granted in the first place. In the author's opinion, the judicial bodies wrongly believe that it exists two distinct rights, the right to drive provided by the license of driving and the right to drive provided by replacement driving license or temporary driving allowances.

Keywords: *driving license retention, replacement driving license, extension of driving license.*

1. Precizări preliminare

Ipoteza de cercetare o constituie comiterea unei infracțiuni dintre cele prevăzute la art. 111 alin. (1) lit. b) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, fiind astfel reținut permisul de conducere, iar dovada înlocuitoare eliberată este fără drept de circulație. În atari condiții, se pune întrebarea dacă, în baza art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, se poate solicita prelungirea dreptului de circulație sau nu?

În practica judiciară s-au conturat mai multe opinii cu privire la posibilitatea prelungirii dreptului de circulație în ipoteza în care permisul de conducere a fost reținut și nu s-a eliberat o dovadă cu drept de circulație. Astfel, practica judiciară este neunitară și soluțiile au fost diametral opuse în cauze având același obiect.

Soluțiile identificate în practică au fost de respingere ca inadmisibile, de respingere ca nefondate și de admitere a cererilor.

Vom dezvolta aceste soluții, le vom analiza pe fiecare în parte și vom arăta de ce considerăm că, în ipoteza de lucru dată, soluția de admitere este una judicioasă.

1.1. Dreptul de conducere și dreptul de circulație

Din expunerea de motive a O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, reținem că inspirația legiuitorului român a venit în mare parte din legislația internațională și că „la elaborarea ordonanței de urgență au fost avute în vedere prevederile Convenției asupra circulației rutiere și ale Convenției asupra semnalizării rutiere, încheiate la Viena la 8 noiembrie 1968, revizuite în 1993, respectiv 1995, și ale Acordului European, încheiat la Geneva la 1 mai 1971, acte normative internaționale ratificate de România prin Decretul nr.318/1980, prevederile Convenției Europene cu privire la efectele internaționale ale interzicerii exercitării dreptului de a conduce un vehicul cu motor – încheiată la Bruxelles la 3 iunie 1997 și ratificată de România prin Legea nr. 126/1997, precum și ale Convenției Europene pentru reprimarea infracțiunilor rutiere, încheiată la Strasbourg la 30 noiembrie 1964 și ratificată de România prin Legea nr. 183/1997”¹.

În cadrul Convenției asupra circulației rutiere, încheiată la Viena la 8 noiembrie 1968, nu se face nicio mențiune cu privire la noțiunea de drept de circulație și nici despre dovadă înlocuitoare cu sau fără drept de circulație. Se stipulează în mai multe rânduri despre dreptul de a conduce. De pildă, în Convenția din 8 noiembrie 1968 asupra circulației rutiere, la art. 42 punctul 3, se stipulează: „Nimic din aceasta convenție nu va putea fi interpretat ca interzicând părților contractante sau uneia din subdiviziunile lor să împiedice un conducător titular al unui permis de conducere, național sau internațional, să conducă dacă este evident sau dovedit ca starea lui nu-i permite să conducă în condiții de siguranță sau dacă **dreptul de a conduce** (s.n.) i-a fost retras în statul în care își are reședința”. De asemenea, în anexa nr. 7 din același act normativ, la permisul de conducere internațional, se stipulează la decăderi că: „Titularul este decăzut din dreptul de a conduce pe teritoriul (...)”.

În cadrul Convenției Europene cu privire la efectele internaționale ale interzicerii exercitării dreptului de a conduce un vehicul cu motor – încheiată la Bruxelles la 3 iunie 1997 și ratificată de România prin Legea nr. 126/1997, se face vorbire în mod expres despre dreptul de a conduce chiar în titlul Convenției. Potrivit acestui act normativ, interzicerea dreptului de a conduce a fost definită în art. 1 lit. a) ca fiind „expresia interzicerea **dreptului de a conduce** (s.n.), denumită, în continuare, prescurtat, interdicția, desemnează orice măsură definitivă care are ca scop restrângerea dreptului de a conduce a conducătorului care a comis o infracțiune rutieră. Această măsură poate consta atât într-o pedeapsă principală sau accesorie, cât și într-o măsură de siguranță și poate fi luată atât de o autoritate judiciară, cât și de o autoritate administrativă”. Cu toate acestea, în acest act normativ găsim integrată și o noțiune referitoare la circulație, întrucât, în anexa 1 la punctul 7, se stipulează „Conducerea fără permis de **circulație** (s.n.) valabil”. Sesizăm astfel că, în două acte normative internaționale, se menționează atât permis de conducere cât și permis de circulație, dar, în

¹ Expunere de motive a O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice.

mod evident, este vorba despre același act administrativ denumit generic astăzi drept permis de conducere. Subliniem că, nici în acest act normativ nu s-a regăsit noțiunea de dovadă înlocuitoare a permisului de conducere cu sau fără valabilitate.

În fine, în Legea nr. 183/1997 privind ratificarea Convenției europene pentru reprimarea infracțiunilor rutiere, adoptată la Strasbourg la 30 noiembrie 1964, nu s-au regăsit noțiunile arătate mai sus, dar, ca și în Convenția Europeană cu privire la efectele internaționale ale interzicerii exercitării dreptului de a conduce un vehicul cu motor, s-a regăsit în anexa 1 punctul 7 sintagma de „*conducerea fără permis de circulație (s.n.) valabil*”.

Concluzionând, după analiza actelor normative internaționale, în niciunul dintre acestea nu s-au găsit noțiunile de *drept de circulație*, *dovadă înlocuitoare cu drept de circulație* sau *dovadă înlocuitoare fără drept de circulație*, ce par a fi o inovație a legiuitorului român.

Legislația rutieră modernă în România a căpătat o reglementare mai amplă începând cu Decretul nr. 328 din 29 aprilie 1966 privind circulația pe drumurile publice. La o verificare atentă a acestui Decret, dar și a Regulamentului nr. 328 pentru aplicarea Decretului nr. 328/1966 privind circulația pe drumurile publice și pentru stabilirea și sancționarea contravențiilor în acest sector, nu se regăsesc sintagmele *drept de conducere*, *drept de circulație* sau *dovadă înlocuitoare cu drept sau fără drept de circulație*.

Ulterior, Decretul nr. 328 din 29 aprilie 1966 a fost modificat succesiv până ce a fost abrogat prin O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice. Toate modificările suferite de Decretul nr. 328/1966, dar și a Regulamentului de aplicare a Decretului nr.328/1966 nu au introdus, până la abrogarea acestora, termenii mai sus menționați. Astfel, acești termeni au apărut, într-o formă mai rudimentară, pentru prima dată în legislația rutieră națională în cadrul Proiectului de lege pentru adoptarea Codului circulației rutiere din 1992², Cod ce nu a mai fost adoptat motivat de faptul că până în anul 2003 multe dintre aceste prevederi erau desuete. Astfel, la art. 202 alin. (3) din proiectul de lege pentru adoptarea Codului circulației rutiere din 1992 se prevedea faptul că: „*În cazul reținerii permisului de conducere, titularului i se eliberează o dovadă înlocuitoare, cu sau fără valabilitate limitată de circulație*”. Merită menționat că în acest proiect de lege nu se regăsește reglementată situația când anume se eliberează dovada înlocuitoare cu sau fără valabilitate limitată de circulație, ceea ce înseamnă că rămânea la latitudinea organului judiciar în funcție de circumstanțele concretele ale cauzei. Tot în cadrul acestui proiect vom observa geneza actualului art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002, care prevedea, la art. 218, următoarele:

(1) *Împotriva măsurii de reținere a permisului de conducere în condițiile art. 202 alin. (1) lit. b) și c), titularul acestuia se poate adresa cu plângere, după caz, procurorului*

² https://senat.ro/legis/lista.aspx?nr_cls=L181&an_cls=1992.

care efectuează urmărirea penală sau celui care exercită supravegherea cercetării penale, iar în cursul judecății instanței sesizate cu judecarea cauzei.

(2) Procurorul sau instanța examinează, de urgență, cererea.

(3) Soluționarea cererii de către instanța de judecată se face după ascultarea petentului, a concluziilor apărătorului acestuia și ale procurorului.

(4) Dacă se constată că cererea este întemeiată, procurorul, prin ordonanță, iar instanța, prin încheiere, admite cererea și dispune restituirea permisului de conducere.

(5) Încheierea instanței este definitivă.

(6) Dacă cererea de restituire a permisului de conducere este neîntemeiată, procurorul sau instanța respinge cererea.

(7) Împotriva ordonanței procurorului se poate face plângere la instanța competentă.

Sesizăm astfel că, deși proiectul mai sus menționat nu a fost adoptat, ci a stat în cadrul procedurilor Parlamentului din 04.11.1992 până în 04.11.2003, când a fost respins, acesta reprezintă prima voință și rațiune a legiuitorului. Acestea au fost să i se permită titularului ce i-a fost reținut permisul de conducere și căruia i s-a eliberat o dovadă înlocuitoare cu sau fără drept de circulație, legiuitorul nedistinctând între acestea, să aibă o cale de atac care să îi permită pledarea propriului caz în vederea restituirii permisului până la finalizarea cercetărilor. Considerăm că nu se poate interpreta că art. 218 arătat mai sus ar face cumva trimitere la fondul cauzei întrucât s-a precizat că instanța se va pronunța prin încheiere iar fondul cauzei și atunci era soluționat printr-o sentință sau decizie.

Ulterior, termenii de *drept de conducere*, *dovadă înlocuitoare cu drept de circulație* sau *dovadă înlocuitoare fără drept de circulație* au apărut în O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, însă nici în expunerea de motive³ a actului și nici în avizele date de către Consiliul Legislativ, Comisia pentru apărare, ordine publică și siguranță națională sau Comisia Juridică, de disciplină sau imunități nu s-a exprimat un punct de vedere cu privire la această diferențiere.

În fine, la nivelul O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, precum și în cadrul Regulamentului din 4 octombrie 2006 de aplicare a O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, regăsim câteva sintagme diferite ca terminologie, precum *drept de conducere*, *drept de circulație*, care, în aparență, s-ar putea referi la două drepturi distincte, însă susținem noi că este vorba despre un singur drept, și anume dreptul de conducere.

Confuzia care a apărut din modalitatea de formulare a dovezii înlocuitoare cu drept de circulație este dată de faptul că se stipulează de către legiuitor două noțiuni, aparent diferite, și anume *dreptul de conducere* și *dreptul de circulație*. La o lecturare a O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, cât și a Regulamentului din 4 octombrie 2006 de aplicare a O.U.G. nr. 195/2002 privind

³ http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?idp=3631.

circulația pe drumurile publice, sesizăm că sintagma *drept de circulație* se regăsește, în cazul conducătorilor auto⁴, doar referitor la dovada înlocuitoare a permisului de conducere reținut. Considerăm că, legiuitorul nu a creat două drepturi distincte, un drept de conducere al titularului permisului de conducere și un drept de circulație al titularului dovezii înlocuitoare a permisului de conducere așa cum legiuitorul nu a reglementat dreptul la viață și dreptul de a trăi.

Arătăm că dreptul de circulație pentru posesorii de permise de conducere nu este reglementat decât în cadrul dovezii înlocuitoare cu drept de circulație, fără a se face vorbire despre acest așa-zis drept de circulație în cadrul altor articole sau secțiuni. De asemenea, însuși legiuitorul face vorbire despre dovadă înlocuitoare cu drept de conducere în cadrul art. 103 alin (1) indice 1 din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, în care stipulează că „(...) *În situația în care valabilitatea dovezii înlocuitoare a permisului de conducere nu a fost prelungită sau a fost eliberată fără drept de conducere* (s.n.), *din perioada de suspendare prevăzută la alin. (1) lit. c), d) și e) se deduce perioada în care titularul permisului de conducere nu a avut dreptul de conducere, conform art. 97 alin. (3). (...)*” Astfel, nu putem admite nici măcar că raportul dintre aceste drepturi este de parte la întreg, ci este vorba despre un singur drept esențial și anume dreptul de conducere. Exprimarea, nefericită în opinia noastră, are astăzi înrâurire în modalitate de interpretare a dispozițiilor art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, întrucât organele judiciare consideră că este vorba despre drepturi distincte, așa cum vom arăta mai jos în argumentațiile reținute de către acestea.

Nu putem admite că dovada înlocuitoare cu drept de circulație pe perioada valabilității acesteia are alte consecințe decât permisul de conducere. Astfel, pe perioada valabilității⁵ dovezii înlocuitoare cu drept de circulație, conducătorul are aceleași drepturi și obligații ca și atunci când se afla în posesia permisului de conducere. Limitarea va interveni ulterior, când dovada înlocuitoare cu drept de circulație va expira și va începe suspendarea efectivă a dreptului de conducere. *De lege ferenda*, pentru rigoare juridică, propunem modificarea art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, în sensul modificării sintagmei *dreptului de circulație* cu *dreptului de conducere*.

⁴ În art. 59 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind conducerea pe drumurile publice, se face vorbire și despre un drept de circulație a pietonilor.

⁵ Mai mult decât atât, în contextul actual, prin art. 46 din O.U.G. nr. 70/2020 privind reglementarea unor măsuri, începând cu data de 15 mai 2020, în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, pentru prelungirea unor termene, pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, a Legii educației naționale nr. 1/2011, precum și a altor acte normative, s-a prevăzut că valabilitatea dovezilor înlocuitoare cu drept de circulație își păstrează valabilitatea pe toată perioada stării de urgență. În atare situație, putem admite că posesorul unei dovezi înlocuitoare cu drept de circulație va avea aceleași drepturi ca și posesorul permisului de conducere pentru o perioadă, prin excepție, mai mare de 15 zile.

1.2. Care este natura juridică a dovezii înlocuitoare cu sau fără drept de circulație?

Legiuitorul nu a definit, în cadrul O.U.G. nr. 195/2002 și nici în Regulamentul din 4 octombrie 2006 de aplicare a O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, ce înseamnă termenul de *dovadă înlocuitoare* și a lăsat, astfel, la latitudinea doctrinei definirea acestui termen. În opinia noastră, dovada înlocuitoare a permisului de conducere reprezintă un act administrativ unilateral ce servește titularului permisului de conducere reținut la dovedirea faptului că are dreptul de conducere, în lipsa permisului de conducere reținut de către autorități.

Pe cale de consecință, doar titularul unui permis de conducere poate avea o dovadă înlocuitoare, iar dovada înlocuitoare arată, în toate cazurile, că titularul acesteia are, atât în abstract, cât și în concret, dreptul de a conduce.

Reținerea permisului de conducere a fost definită de către legiuitor, în cuprinsul art. 2 punctul 5 din Regulamentul din 4 octombrie 2006 de aplicare a O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, ca fiind „*măsura tehnico-administrativă dispusă de poliția rutieră constând în ridicarea documentului din posesia unei persoane și păstrarea lui la sediul poliției rutiere până la soluționarea cauzei care a determinat aplicarea acestei măsuri*”. Facem precizarea că reținerea are în vedere nu doar permisul de conducere, ci și dovada înlocuitoare sau a certificatului de înmatriculare.

Dovada înlocuitoare poate fi de două feluri: dovadă înlocuitoare cu drept de circulație, ce exprimă, în esență, faptul că titularul poate conduce vehicule, și dovadă înlocuitoare fără drept de circulație, care înseamnă că titularul nu mai poate conduce vehicule. Astfel, legiuitorul a introdus și un beneficiu pentru unele categorii de persoane ce comit contravenții sau infracțiuni, în sensul că le acordă o perioadă de timp, până ce debutează suspendarea dreptului de a conduce. Pe cale de consecință, acest beneficiu nu interferează cu dreptul de conducere, ci doar că intervenția suspendării dreptului de conducere nu este instantanee.

Dovada înlocuitoare, indiferent de tipul ei, reprezintă doar o limitare temporară a dreptului de conducere. Dovada înlocuitoare cu drept de circulație se eliberează pentru o durată de 15 zile, astfel că titularul își va putea exercita dreptul de conducere pentru o perioadă suplimentară de 15 zile, pe când cea fără drept de conducere nu mai permite titularului să conducă vehicule de la momentul eliberării ei. Ambele tipuri de dovezi înlocuitoare nu conduc, în esența lor, la stingerea dreptului de a conduce vehicule, ci la o suspendare temporară a dreptului de conducere. Astfel, existența unei dovezi înlocuitoare, determină, instant sau peste o perioadă de timp, debutul suspendării dreptului de conducere și în niciun caz suprimarea lui. Suprimarea dreptului de a conduce apare în ipoteza anulării permisului de conducere, sancțiune prevăzută de art. 114 din O.U.G. nr. 195/2002. Diferența dintre suspendare și anulare este clară, în opinia noastră, astfel că suspendarea presupune existența dreptului în continuare, doar că exercitarea

acestui este stopată temporar, în timp ce anularea dreptului de conducere înseamnă că dreptul de a conduce nu mai supraviețuiește și că petentul este repus în situația anterioară dobândirii permisului de conducere cu toate efectele juridice pe care această situație o generează.

Pe lângă măsura administrativă a reținerii, în cuprinsul art. 2 punctul 6 din Regulamentul din 4 octombrie 2006 de aplicare a O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice se face vorbire și despre măsura retragerii permisului de circulație, fiind definită ca „*măsura tehnico-administrativă dispusă de poliția rutieră în baza unui certificat medico-legal prin care titularul a fost declarat inapt medical, constând în reținerea documentului și interzicerea dreptului de a conduce autovehicule, tractoare agricole sau forestiere ori tramvaie;*”. Astfel, retragerea permisului de conducere înseamnă și interzicerea dreptului de a conduce autovehicule, pe când reținerea permisului e privită ca o interdicție temporară de a conduce, care nu afectează existența dreptului în sine, ci doar exercitarea lui.

Anularea dreptului de conducere nu a fost definită de către legiuitor, însă se desprinde concluzia că anularea reprezintă o măsură administrativă ce are același efect ca retragerea dreptului de conducere, și anume suprimarea dreptului de a conduce.

Concluzionând, măsurile prevăzute de către legiuitor cu privire la permisul de conducere sunt reținerea, anularea și retragerea acestuia, cu consecințe pe plan procesual referitoare la existența însăși a dreptului de conducere. În atare situație, considerăm că este foarte clar că dovada înlocuitoare a permisului de conducere reținut (și nu retras sau anulat), cu sau fără drept de circulație, nu poate afecta existența dreptului de conducere, ci doar îl suspendă pentru o perioadă de timp. Dacă reținerea nu îi afectează existența, atunci dreptul de conducere supraviețuiește în continuare, și vom demonstra că prelungirea dreptului de circulație, în lipsa unei dovezi înlocuitoare cu drept de circulație, este o soluție judicioasă.

2. Soluția de respingere a cererii de prelungire a dreptului de circulație ca inadmisibilă în ipoteza în care dovada înlocuitoare a fost fără drept de circulație

O primă soluție care s-a conturat în practica judiciară, atât la nivelul parchetelor, cât și al instanțelor de judecată, este respingerea cererii de prelungire a dreptului de circulație ca inadmisibilă atunci când a fost eliberată o dovadă fără drept de circulație. Considerăm că este cea mai dură soluție și care produce efecte negative semnificative împotriva petentului.

Astfel, o persoană conduce un autoturism pe drumurile publice având o îmbibație alcoolică peste limita legală, dovedită cu un raport de expertiză medicală. Drept urmare, șoferului i se reține permisul de conducere și i se eliberează o dovadă fără drept de circulație conform art. 111 alin. (2) coroborat cu alin. (3), care prevăd că, pentru infracțiunea prevăzută de art. 336 C. pen., dovada înlocuitoare este fără drept de circulație.

Ca urmare a timpului îndelungat în care dosarul stă în etapa de urmărire penală, iar ulterior străbate faza camerei preliminare, ca, în final, să ajungă pe fondul cauzei, deseori, petenții solicită prelungirea dreptului de circulație chiar și în lipsa dovezii care le-ar permite circulația temporară pentru încă 15 zile.

Instanțele de judecată și parchetele resping cererea de prelungire a dreptului de circulație ca inadmisibilă având la bază următorul raționament și anume că potrivit art. 111 alin. (1) lit. b), alin. (2) și alin. (3) din O.U.G. nr. 195/2002 în cazul săvârșirii infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe, prevăzută de art. 336 C. pen., dovada înlocuitoare a permisului de conducere se eliberează fără drept de circulație. Prin urmare, prevederile art. 111 alin. (6) din același act normativ nu-și găsesc aplicarea, deoarece nu poate fi prelungit un drept care nu a fost acordat *ab initio*. Se mai are în vedere că, deși art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 se referă la permisul de conducere reținut în condițiile alin. (1) lit. b) sau ale alin. (4), precizarea că se poate prelungi dovada dreptului de circulație trimite doar la cazurile din alin. (1) lit. b) sau ale alin. (4) în cazul în care dovada înlocuitoare a fost eliberată cu drept de circulație, neputând fi prelungită o măsură inexistentă și pe cale de consecință se respinge cererea ca fiind inadmisibilă.

Considerăm că argumentele nu sunt riguroase juridic și doar aparent, fără studiu atent, pot fi reținute ca fiind corecte.

Inadmisibilitatea unei cereri presupune că temeiul de drept invocat este în afara legii sau înafara procedurii în care cererea este formulată. Spre exemplu, exercitarea unei căi de atac neprevăzute de lege determină respingerea cererii ca inadmisibilă⁶. Practic, petentul formulează o solicitare printr-un capăt de cerere în cadrul unei proceduri specifice, însă legea prevede că, în acea procedură, doar anumite capete de cerere, căi de atac sau temeiuri de lege sunt permise de legislație.

Pe lângă acest argument, admisibilitatea cererii rezidă în faptul că, dacă legiuitorul ar fi dorit să mențină o interdicție asupra dreptului de circulație a celui cercetat și, în ipoteza ulterioară, când acesta face o cerere motivată către organul judiciar competent, atunci legiuitorul ar fi trebuit să dispună în mod expres că cererea este inadmisibilă și, pe cale de consecință, să fie respinsă⁷.

⁶ Înalta Curte de Casație și Justiție, Decizia nr. 233/A/2021 din data de 30.09.2021, Potrivit dispozițiilor din Partea specială, Titlul III, Capitolele III, III1, V din Codul de procedură penală, admisibilitatea căilor de atac este condiționată de exercitarea acestora potrivit dispozițiilor legii procesual penale, prin care au fost reglementate hotărârile susceptibile a fi supuse examinării, căile de atac și ierarhia acestora, termenele de declarare și motivele pentru care se poate cere reformarea hotărârii atacate.

Recunoașterea unei căi de atac în alte condiții decât cele prevăzute de legea procesual penală constituie o încălcare a principiului legalității acestora și, din acest motiv, apare ca o soluție inadmisibilă în ordinea de drept.

⁷ <http://revistaprolege.ro/prelungirea-drept-circulatie-natura-juridica-caile-legale-de-care-dispune-persoana-obtinerea-acesteia-solutiile-aflata-la-indemana-procurorului/>.

Inadmisibilitatea, fiind o soluție strict procesuală, presupune întotdeauna că fondul cauzei nu este analizat de către organul judiciar competent, motivat de faptul că nu poate fi analizat ceva ce este în afara legii.

În opinia noastră, argumentul enunțat mai sus se coroborează și cu dispozițiile finale ale art. 111 din alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002, care prevăd că modul de soluționare a cererii de prelungire a dreptului de circulație se comunică și șefului poliției rutiere pe raza căreia s-a comis fapta. Or, modul de soluționare nu ar trebui comunicat și șefului poliției rutiere în ipoteza în care legiuitorul ar fi reținut ipoteza că orice solicitare de prelungire a dreptului de circulație în situația eliberării fără drept de circulație, va trebui respinsă că inadmisibilă.

Modul de formulare a art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 subliniază că este vorba despre o cerere a titularului permisului de conducere reținut care solicită prelungirea dreptului de circulație până la dispunerea clasării, renunțării la urmărirea penală sau, după caz, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

În toate cazurile, considerăm că ceea ce se prelungește nu este dovada înlocuitoare a permisului reținut, cu sau fără drept de circulație, ci însăși dreptul de conducere care există independent de dovada înlocuitoare, așa cum am arătat în considerațiile preliminare.

Având în vedere acestea, nu poate fi judicioasă soluția inadmisibilității atâta timp cât petentul solicită prelungirea dreptului de circulație, drept ce a fost suspendat la momentul reținerii permisului de conducere, solicitarea acestuia nefiind în afara legii, întrucât, prin art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002, a permis această solicitare. Considerăm că rațiunea legiuitorului a fost ca dreptul de circulație să fie evaluat de către magistrat și că acesta poate decide dacă, pe baza circumstanțelor, titularul dreptului de circulație merită sau nu acordarea dreptului de circulație, iar indiferent de soluție, magistratul va trebui să își motiveze decizia pe baza unor considerente ce țin de temeinicie, și nu de legalitate.

În concluzie, respingerea cererii ca inadmisibilă este o soluție profund greșită, care privează petentul de dreptul la acces la justiție și la un proces echitabil.

3. Soluția de respingere a cererii de prelungire a dreptului de circulație ca nefondată în ipoteza în care dovada înlocuitoare a fost fără drept de circulație

Cealaltă soluție care s-a cristalizat în practica judiciară în cazul solicitării de prelungire a dreptului de circulație în cazul în care dovada înlocuitoare a fost fără drept de circulație este respingerea cererii ca nefondată.

Din punctul de vedere al dreptului procesual penal, această soluție poate fi una corectă, însă în încheierile și ordonanțele organelor judiciare competente, argumentele reținute au fost aceleași ca și în cazul respingerii cererii ca inadmisibile.

Astfel, dacă putem credita cu ceva aceste hotărâri și ordonanțe este că acestea sunt mai riguroase juridic în ceea ce privește soluția aleasă din punct de vedere procesual, dar argumentele reținute sunt la fel de greșite, în opinia noastră.

Mai învederăm că, din punctul nostru de vedere, nu are nicio importanță precizarea din art. 111 alin. (3) O.U.G. nr. 195/2002, atât timp cât art. 111 alin. (6), care reprezintă o situație de excepție, nu face nicio distincție în raport de art. 111 alin. (1). Astfel, prin teoria generală a dreptului, normele trebuie interpretate în sensul producerii de efecte juridice, și nu invers. O interpretare contrară a art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 ar conduce la concluzia, absurdă în opinia noastră, că acest alineat nu va produce efecte decât într-o singură situație, și anume în art. 111 alin. (4) teza finală, care precizează că se va elibera o dovadă cu drept de circulație: „(...) sau dovada înlocuitoare cu drept de circulație pentru o perioadă de 15 zile, în celelalte cazuri”.

Or, dacă legiuitorul și-ar fi dorit în mod expres ca aceasta să fie rațiunea aplicării art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002, formularea corectă, ca să fie în concordanță cu această voință, ar fi fost (6) *La cererea titularului permisului de conducere reținut în condițiile alin. (4) teza finală* (s.n.), *procurorul care efectuează urmărirea penală sau exercită supravegherea cercetării penale ori, în faza de judecată, instanța de judecată investită cu soluționarea cauzei poate dispune prelungirea dreptului de circulație, cu câte cel mult 30 de zile, până la dispunerea clasării, renunțării la urmărirea penală sau, după caz, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești. Modul de soluționare a cererii de prelungire a dreptului de circulație se comunică și șefului poliției rutiere pe raza căreia s-a comis fapta.* Altfel, celelalte dispoziții din art. 111 alin. (6) ar rămâne fără efect, iar în mod clar nu asta a fost voința legiuitorului.

4. Soluția de admitere a cererii de prelungire a dreptului de circulație ca fondată în ipoteza în care dovada înlocuitoare a fost fără drept de circulație

Regăsim, în practica judiciară, atât la nivelul parchetelor, dar, cu precădere, la nivelul instanțelor de judecată, soluții de admitere a cererilor de prelungire a dreptului de circulație chiar dacă dovada înlocuitoare a fost fără drept de circulație. Cu toate acestea, astfel de hotărâri sau ordonanțe sunt minoritare ca număr în practica judiciară, însă considerăm noi că acestea sunt corecte din punct de vedere procesual. Spre exemplu, prin încheierea de ședință din data de 03.03.2021, Judecătoria Bacău a admis cererea formulată de inculpat și a dispus *acordarea dreptului de circulație pentru o perioadă de 30 de zile. Admite cererea formulată de inculpat. În temeiul art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002, dispune acordarea pentru 30 zile a dreptului de circulație a inculpatului, începând cu data de 03.03.2021. dar nu mai târziu de rămânerea definitivă a hotărârii asupra fondului cauzei.*

În temeiul art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002, modul de soluționare a cererii de prelungire a dreptului de circulație se va comunica Poliției Municipiului Bacău – Biroul Rutier și inculpatului. Cu drept de apel odată cu fondul cauzei⁸.

Este interesant că, deși a fost sesizată că prelungirea dreptului de circulație, instanța a dispus acordarea dreptului de circulație. Considerăm că, deși soluția este una în favoarea inculpatului, din punct de vedere procesual este una greșită, întrucât judecătorul a acordat un drept inexistent când trebuia, în fapt și în drept, să prelungească un drept existent și anume dreptul de conducere.

Mai arătăm că, prin încheierea din data de 07.01.2021, pronunțată de către Judecătoria Caracal într-un dosar de conducere a unui vehicul sub influența băuturilor alcoolice, în care s-a solicitat prelungirea dreptului de circulație, instanța a reținut următoarele: „analizând dispozițiile art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 raportat la art. 336 Cod penal, concluzia este că o asemenea cerere este admisibilă deoarece, «deși legea nu leagă în mod direct și expres prelungirea dreptului de circulație de cerința ca dovada înlocuitoare să prevadă acest drept, din contră prevăzând expres că se acordă prelungirea și în cazul infracțiunii prevăzute de art. 336 Cod penal prin trimiterea expresă la alin. (1) lit. b; art. 111 alin. (6) nu face nicio distincție între persoanele/făptuitorii/inculpații care au primit dovada cu drept de circulație și cei care au primit dovada fără drept de circulație, altfel ar fi existat o excludere expresă a faptelor pentru care se emite dovada fără drept de circulație; Însă, menționarea în alin. (6) a tuturor faptelor pentru care se prelungește dovada (prin sintagma „titularului permisului de conducere reținut în condițiile alin. (1) lit. b)», fără nicio distincție sub aspectul tipului de dovadă ce este emis de către poliție, conferă dreptul procurorului ori instanței de judecată, să emită o prelungire a dreptului de circulație în baza prezumției de nevinovăție. (...) Dacă legiuitorul ar fi intenționat să interzică prelungirea dreptului de circulație în situațiile în care dovada înlocuitoare a permisului de conducere se eliberează fără drept de circulație, ar fi prevăzut expres acest lucru.

Această sancțiune complementară contravențională nu întrunește exigențele prevăzute în Convenția Europeană, astfel că prin suspendarea exercitării dreptului de conducere până la finalizarea dosarului penal se încalcă nu numai prevederile acestei Convenții, dar și prevederile art. 96 alin. (2) lit. b) din O.U.G. nr. 195/2002 care stabilesc în mod expres că această suspendare trebuie să fie limitată.

În concluzie, în baza dispozițiilor art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2012, republicată, o asemenea cerere este admisibilă și se poate acorda prelungirea dreptului de circulație a suspectului/inculpatului pe o durată de 30 de zile”.

Prin încheierea din 05.03.2020 a Curții de Apel Craiova, instanța de judecată, având de soluționat cererea de prelungire a dreptului de circulație într-un dosar pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 334 C. pen., a dispus: „Analizând actele și lucrările dosarului, constată că inculpatul a fost trimis în judecată, în stare de

⁸ <https://rejust.ro/juris/5d4657d2>.

libertate, prin rechizitoriul Parchetului de pe lângă Judecătoria #####, pentru infracțiunea prevăzută și pedepsită de art. 334 alin. (1) C. pen.

S-a reținut că inculpatul A a condus autoturismul marca Audi A5 cu seria de șasiu WAUZZZ8TX8A014961, în data de 03.01.2019, în jurul orelor 17:02, pe Bld. Muncii din orașul Scornicești, având autorizația de circulație provizorie expirată din data de 03.10.2018.

Analizând cererea formulată de inculpat, cu privire la prelungirea dreptului de circulație pe drumurile publice, împrejurările faptei, precum și faptul că până la stabilirea temeiniciei acuzației îndreptate împotriva sa, ori a dimensiunii exacte a acesteia, inculpatul beneficiază de prezumția de nevinovăție prev. de art. 4 alin. (1) C. pr. pen., potrivit căreia orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea nevinovăției sale printr-o hotărâre penală definitivă și, având în vedere și dispoz. art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002, instanța apreciază că se poate dispune prelungirea dreptului de circulație cu privire la inculpat, pe o perioadă de 30 de zile, începând cu data de 07.03.2020 și până la data de 05.04.2020, măsura urmând a fi comunicată la IPJ – Serviciul Poliției Rutiere⁹.

În mod evident, practica judiciară are foarte multe hotărâri de admitere a cererii de prelungire a dreptului de circulație, dar, în mare parte, argumentele de ordin procesual sunt cele arătate mai sus. Dorim să mai adăugăm că, pe lângă aceste considerente de ordin procesual, organele judiciare au posibilitatea să analizeze cererea și prin prisma conduitei inculpatului. Spre exemplu, considerăm că instanța poate avea în vedere la soluționarea cererii, cazierul inculpatului, modul în care acesta s-a comportat și cum a colaborat cu organele judiciare, circumstanțele personale, locul său de muncă și necesitatea dreptului de conducere în raport de viață de zi cu zi etc.

De asemenea, ne punem întrebarea retorică ce s-ar întâmpla în ipoteza în care, după câțiva ani de proces penal, inculpatul este achitat? Unde sunt garanțiile prevăzute de prezumția de nevinovăție dacă acestuia i se neagă existența dreptului de conducere pe tot parcursul derulării procesului penal, ca, în final, să se dovedească că acesta este nevinovat și că, în toată această perioadă, a fost privat în mod nelegal de dreptul său de conducere. Acesta este încă un argument pentru care considerăm că dreptul de circulație poate fi prelungit chiar și în cazul dovezii înlocuitoare fără drept de circulație.

5. Concluzii

Prelungirea dreptului de circulație în cazul comiterii unei infracțiuni ce determină reținerea permisului de conducere și eliberarea unei dovezi înlocuitoare fără drept de circulație constituie o nebuloasă actuală a practicii judiciare. Credem noi că doar din cauza lipsei de analize profunde a textului de lege, precum și a

⁹ <https://rejust.ro/juris/88ee8579>.

genezei acestuia, neținând cont de voința reală a legiuitorului, au determinat organele judiciare competente să adopte soluții de respingere a prelungirii dreptului de circulație care nu sunt judicioase.

Din toată analiza efectuată pe parcursul lucrării, credem că suntem îndreptățiți să admitem că vorbim despre un singur drept abstract de conducere, indiferent că legiuitorul face trimitere la acesta printr-o altă noțiune, și anume *dreptul de circulație*. Dovada înlocuitoare a permisului de conducere cu sau fără drept de circulație, nu dă naștere unui alt drept, distinct, de dreptul de conducere, ci reprezintă o măsură tehnico-administrativă menită să suspende, instant sau ulterior, titularului dreptul de a conduce un vehicul pe o perioadă de timp. Astfel că, prin prisma formulării art. 111 alin. (6) din O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, petentul poate solicita prelungirea dreptului de circulație indiferent de dovada ce i-a fost înmănată. Art. 111 alin. (6) din același act normativ face trimitere la permisul de conducere reținut în condițiile art. 111 alin. (1) lit. b), iar art. 111 alin. (3) prevede că, în cazul reținerii permisului de conducere în condițiile comiterii infracțiunii prevăzute de art. 336, dovada înlocuitoare este fără drept de circulație. Analizând aceste dispoziții și coroborându-le, reiese cu evidență, în opinia noastră, că petentul poate solicita prelungirea dreptului de circulație.